

İLİM VE ALİMLER*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الْعِبَادُ عِبَادُ اللَّهِ وَالْبِلَادُ بِلَادُ اللَّهِ مَنْ أَحْيَا أَرْضًا
فَهِيَ لَهُ وَمَنْ نَضَبَ مَاءً بَطْحَاءَ فَهِيَ لَهُ

(عب. عن الحسن، مرسل)

RE. 222/1 (El-ibâdü ibâdu'llâhi, ve'l-bilâdü bilâdu'llâhi; men ahyâ ardan fehiye lehû, ve men yusibe mâe bathâe fehiye lehû.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

“—Mefhar-i mevcûdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

“—Seyyidü’s-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât!” [Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

“—Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!
[Allâhümme salli alâ seyyidenâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammed...]

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Arazi İşleyenin, Su Çıkaranın

Abdü’r-Rezzak, Hz. Hasan-ı Basrî Rh.A’ten rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

الْعِبَادُ عِبَادُ اللَّهِ وَالْبِلَادُ بِلَادُ اللَّهِ مَنْ أَحْيَا أَرْضًا
فَهِيَ لَهُ وَمَنْ نَضَبَ مَاءً بَطْحَاءَ فَهِيَ لَهُ

(عب. عن الحسن، مرسلًا)

RE. 222/1 (El-ibâdü ibâdu’llâhi, ve’l-bilâdü bilâdu’llâhi; men ahyâ ardan fehiye lehû, ve men yusibe mâe bathâe fehiye lehû.)

(El-ibâdü ibâdu’llâhi,) “Kullar Allah’ın kulu, (ve’l-bilâdü bilâdu’llâhi) beldeler de Allah’ın beldesidir.

¹ Beyhakî, Sünenü’l-Kübrâ, c.VI, s.142, no:11560; Tayâlisî, Müsned, c.I, 3, no:1440; İbn-i Adiy, Kâmil fi’d-Duafâ, c.III, s.231; Hz. Aişe RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.890, no:9046; Câmiü’l-Ehâdîs, c.XIV, s.343, no:14436.

(Men ahyâ ardan fehiye lehû) Bir kimse bir yeri ihyâ ederse, o yer onundur. (Ve men yusibe mâe bathâe, fehiye lehû.) Bir kimse de bir vadide su çıkarırsa, o su da onundur.”

Bu günkü dersimizde Rasûl-ü Ekrem Efendimiz Hazretleri bütün sımfılfulu Allah'ın kulu olduğunu bildiriyor. Bunun içerisinde gâvuru da dahil, yahudisi de dahil, çingenesi de dahil, tüm kullar Allah'ındır, bütün mahlûkat...

İbadet etmeyen hiçbir mahlûk da yok. Bu *ibâd tabiri yalnız bizim gibi canlı insan cinsine ait de değil. Bütün mahlûkat ne kadar varsa, Allah bilir onların çeşitlerini, nevilerini... Kâinat gördüğümüz görmediğimiz, bildiğimiz bilmediğimiz birçok mahlûkatıyla doludur ki, hepsi de Allah'a ibadet ederler. Allah'a ibadet etmeyen hiçbir mahlûku yoktur, fakat bunların hepsi Allah'ın kuludur.*

Ramazan'da radyodan bir vaaz dinledim de çok hoşuma gitti, şimdi burada aklıma geldi: Rasûl-ü Ekrem SAS gidiyormuş da gâvurun birisi yakalamış:

“—Açım, iş bulamadım. Bir şey ver bana!” demiş.

Efendimiz SAS de üzerinde güzel bir hırkası mı var, nesi varsa

onu çıkarmış vermiş. Yanında bulunan demiş ki: “—Yâ Rasûlallah, bu gâvurdur, ne yaptın?” “— Bu da Allah'ın kuludur.” demiş.

Yani ibâdullah, Allah'ın kuludur. Ne çeşit olursa olsun Allah'ın kuluna acımak lazım!

“–Ama iyisini verdiniz?” demiş,

“–Elbette...” demiş. “Allah’ın hoşuna giden, iyiyi vermektir. O âdî bir şeyi, işe yaramayacak bir şeyi, onu herkes verir. Mühim olan, sevdiğin bir şeyi şöyle severek vermek.” demiş.

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ

(آل عمران: ٩٢)

(*Len tenâlü’l-birre hattâ tünfikù mimmâ tuhibbûn*) “Sevdiğiniz şeylerden Allah için vermedikçe iyiliğe asla erişemezsiniz.” (Âl-i İmran, 3/92) ayet-i kerîmesinin tefsirinde de öyle der. Sevdiğin bir şeyi, verdiği severek vermek.

Dün Bekir Hâki Efendi gelmişlerdi de bir şey söyledi, hoşuma gitti. Bildiğiniz şeyler ya. İmam Şafiî çok methedermiş İmam Malik’i, “Onun kadar alim, fâdıl muhaddis görmedim.” dermiş.

Bir gün ziyaretine gitmiş, bakmış ki kapının önünde ceylan gibi atlar. Bir takım da gayet güzel katırlar;

“–Yâ İmam, bunlar senin mi?” demiş

“–Evet evladım benim, bize geldi.” demiş.

“–Maşallah!” demiş.

“–Onların hepsini oğlum ben sana hediye ettim. Onları sana hibe ettim, hediye ettim.”

“–Efendim, hiç olmazsa bir tanesini alıkoyun, binersiniz.” demiş.

“—Ben o kadar edepsiz miyim, beni o kadar hakir mi gördün?” demiş.

Bunu başka bir tabirle söyledi ama şu an hatırıma gelmedi. “—Hayrola efendim?” demiş.

“—Hiç ben Rasûlüllah’ın beldesinde ata binebilir miyim? Rasûlüllah’ın beldesinde ben ata binip de yürüyeceğim ha? Bu kadar beni edepsiz mi gördün?” demiş.

Allah Allah! Çok mühim bir şey ama...

Almış onları İmam Şafiî Hazretleri, kullanmış.

İmam Mâlik yalınayak gezermiş Medîne-i Münevvere’de. “Ayağımın altı, Peygamberin bastığı bir yere ayağım denk gelir de acaba yakayı kurtarabilir miyim?” diyerekten ayakkabı giymemiş ayağına. Medîne-i Münevvere’nin medâr-ı iftîhârı İmam Mâlik. Mezhep sahibi. Şu ruha bak sen, ruha bak!

Allah o büyüklerimizin şefaathlerine nâil etsin...

Onun için onların izinden ayrılmak hiç doğru değil aziz kardaş!

(El-ibâdü ibâdu’llâhi) “Kullar Allah’ın kullarıdır. Sen elinden gelen merhameti yap, yalnız şu var: Zekât ibâdullah diyerek gavura verilmez. Zekât ibadettir.

“—E bu da Allah’ın mahlûkudur ama dinsizdir, versek olur mu?”

Olmaz. Nasıl namazın şartları var; abdestsiz namaz olmaz, okumadan namaz olmaz, secdesiz namaz olmaz. Burada dinsize, Allah’a iman etmeyene sadaka verilmez.

“–Allah’a iman etmiş de ibadeti taati yok?”

Ona da verilmez.

Zekât bir ibadettir ancak yerine verilirse olur o. Ama sâir sadaka, nafile sadakalar kime olsa verebilirsin. Sadakalar sadakadır, zekât değil. Zekâtın adına da sadaka derler ama bizim tâbirlerimizce sadaka nafile olarak verilen yardımlardır ki onlar herkese verilebilir.

(Ve'l-bilâdü bilâdu'llâhi) “Beldeler de Allah’ın beldesidir.”

Bütün dünya mülkleriyle beraber hepsi Allah’ındır, kimsenin değildir. Ama beldelerden beldelere de fark vardır. Şimdi Mekke-i Mükerreme ile burası da bir olmaz. Medîne-i Münevvere ile burası da bir olmaz. Orada yapılan ibadetlerle burada yapılan ibadet bir olmaz, farkları da vardır.

Şimdi bu bilâdu'llah deyişinden maksadı nedir?

(Men ahyâ ardan fehiye lehû) “Bir kimse bir yeri ihya ederse, o yer onundur.” Yerler boş ya, o zaman böyle kalabalık değil, arazi herkesin tasarrufunda değil.

Sen de bulmuşsun bir parça yer, çalışmışsın, orasını düzeltmişsin, imar etmişsin. Kim çalışıp da o boş yeri ihyâ ettiyse, o boş yer ihyâ eden adamındır. Ekmişsin biçmişsin, orası senin olur. Ama burada demiş ki:

Önceden imam yokmuş dünyada, boşluk, herkes istediği yeri tasarruf ediyor. Ama imamlar yani hükümdarlar nasbolunduktan sonra, ancak hükümdarın izniyle o yer senin olursa olur.

Hükümdar izin vermedikçe orası onundur yani hükümdarındır.

(*Ve men yusibe mâe bathâe fehiye lehû.*)
“Bir kimse de bir vadide su çıkarırsa o su da onundur, yani tasarrufu ona aittir.”

b. İbadet ve Susmak

Deylemî, Enes ibn-i Mâlik RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

الْعِبَادَةُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ مِنْهَا فِي الصَّمْتِ
وَالْعَاشِرَةُ كَسْبُ الْيَدِ مِنَ الْحَلَالِ

(الدَيْلَمِيُّ عَنْ أَنَسٍ)

RE. 222/2 (El-ibâdetü aşeretü eczâin: tis’atün minhâ fi’s-samti, ve’l-âşiretü kesbü’l-yedi mine’l-halâli.)

(*El-ibâdetü aşeretü eczâin*) “İbadet on cüzdür. (Tis’atün minhâ fi’s-samti) Dokuzu sükûtta, (ve’l-âşiretü kesbü’l-yedi mine’l-halâli) onuncusu da helâlinden el kazancındadır.”

Bu geçen derste de geçti. Geçen derste, “Afiyet on parça.” demişti. Bugün de, “İbadet on parça.” diye geçti.

² Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.79, no:4222; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.352, no:6891; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIV, s.344, no:14438.

Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

الْعَافِيَةُ عَشْرَةٌ أَجْزَاءٍ تِسْعَةٌ فِي الصَّمْتِ وَالْعَاشِرُ
الْإِعْتِزَالُ عَنِ النَّاسِ

(الديلمى عن ابن عباس)

RE. 221/6 (El-àfiyetü aşeretü eczâin: Tis'atün fi's-samti, ve àşiru'l-i'tizâlü ani'n-nâsi.)

(El-àfiyetü aşeretü eczâin) “Afiyet on parçadır. (Tis'atün fi's- samti) Dokuzu sükûtta, (ve àşiru'l-i'tizâlü ani'n-nâsi) onuncusu ise insanlardan uzak durmaktadır.”

Afiyetin dokuz parçası sükûtun içerisinde. Yani susmak, her şeye karışmamak, her şeye atılmamak, bilgiçlik taslamamak. Hatta sorulan bir şeye, lüzumlu lüzumsuz, cevap vermek de câiz değildir. Sorulan şeye herkesin karışması da câiz değildir. Memleketin müftüsü var – sorulan şey dine aitse– hakimi var, bilmem nesi var, gidersin oraya söylersin, sorarsın, ya da “Oradan sor.” dersin.

Eğer söyleyecek, o sorulan meseleyi halledecek bir alim yoksa, o zaman söylemezsen sen mes'ul olursun.

³ Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.III, s.82, no:4231; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.6, no:9208; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.340, no:14427.

Fakat bunu halledecek merciler, makamlar dururken senin onu halletmeye kalkışman câiz değildir, doğru da değildir. Başına dert açarsın.

Bugün de diyor ki:

“—İbadet on parçadır.”

Âfiyet de on parça ibadet de on parça...

İbadetin onda dokuzu sükuttadır. Sükût da ibadettir. Sükût insanı tefekküre sevk eder. Sükût ibadete, zikre sevk eder. Sükût etmezsen zikirden de mahrum kalırsın, tefekkürden de mahrum kalırsın, her şeyden mahrum kalırsın. Onun için ibadetin onda dokuzu sükutta. Âfiyetin de öyle...

Onuncusu, helalinden nafakanın kazanılması için olan çalışmadır. Çalışmanın çeşit çeşit yolları var tabii, hangi yoldan olursa olsun, yalnız helâlinden olacak. Mesela içki satmak suretiyle, kumar oynamak sûretiyle, yahut buna benzer başka şeylerle kazanılan paraların hiçbirisi câiz değildir. Meselâ başkasının yerine de tasarruf ederek ekmişsin mahsulünü alıyorsun, ağacından istifade ediyorsun, hiçbirisi câiz değil. Onlar o değildir.

Onuncusu da helalden elin kazancı.”

Bu helalin de tabii çeşitleri var.

Şimdi Bayezid-i Bestâmî Hz. zamanında yalvarmış:

“—Yâ Rabbi! Bu devrin kutbu kim, bunu bana bildir. Kutbunu bileyim bu devrin.” demiş.

Kendisine] bildirilmiş, demişler ki, “Zamanın kutbu filan mahalledeki filan çarşıdaki filan zât.”

Bunları sen çok şey görme, yani boş görme. İnsan Allahu Teâlâ'nın halifesi. Allahu Teâlâ'nın halifesi mü'mininin kâmil, âbidi ve alimi. Allah onun kalbine söyler. Senin benim söylememden daha iyi Allah onun kalbine söyler.

Bu Bayezid'in kalbine, “Filan yerde filan.” diye söylemiş. Gitmiş bakmış bir demirci parçası, boyuna demir dövüyor.

Bayezid-i Bestâmî Hazretleri; “Bakayım şu kutbun hali nedir?” diyerekten karşıdan seyretmiş. Bakmış ki adam boyuna demirini ateşte kızartıp kızartıp dövüyor. Vakta ki ezan *Allahu ekber demiş, elini de böyle kaldırmışmış, ezan bitinceye kadar öyle durmuş. Tokmağını da vururken;*

“—Yâ Rabbi! Bu Ümmet-i Muhammed'e sen merhamet eyle! Bu Ümmet-i Muhammed'e sen merhamet eyle!” diye tokmağını da vururken öyle vuruyormuş.

Sokulmuş Bayezid-i Bestâmî Hazretleri yanına, işte bazı meseleler ve okumalardan sormuş, bakmış ki adam ümmî, bir şey bilmiyor. Yalnız namaz kılacak kadar bir şey öğrenmiş. Onunla kılıyor, okuyor.

“—Yâ Rabbi! demiş, bunun nasıl oldu da böyle kutup olarak seçtin?” demiş. Denilmiş ki:

“—Merhametinden dolayı...”

Adamın Ümmet-i Muhammed'e merhameti galip. O merhametinden dolayı, evliyalara reis olacak mevkiye gelmiş.

Allah!..

O da neden?

Kesbiyet, evinin kazancını helalden kazanıyor.

Şimdi helal dedik ya, helalin iki kısmı var; bir tıyb, bir de helal. O şimdi ezan okunduğu vakitte döver döveceğini, namazını da bir saat iki saat sonra kılar. Bir o var, bir de o vakitte bırakıp işi camiye gidip namazı kılmak var.

Tıyb olan helal, o ezan vaktinde işini bırakıp camiye gidebilenin kazancıdır. Düşünmüyor arkasını; "Bir müşteri gelir, iki müşteri gelir, şu olur bu olur..." diye beklemiyor. Allah'ın emri geldi, hepsini bırakıyor, gidiyor ibadetini yapıyor, sonra geliyor yine işine... Böyle bir helali kazanabilmek, ibadetin onda biri oluyor.

Allah affetsin cümlemizi...

c. Arapların Fâni Olması

Hàkim, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

الْعَرَبُ نُورُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَفَنَآؤُهُمْ ظُلْمَةٌ فَإِذَا
أُفْنِيَتِ الْعَرَبُ أَظْلَمَتِ الْأَرْضُ وَذَهَبَ النُّورُ

(ك. فى تاريخه عن أنس)

⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.89, no:4250; *Enes ibn-i Mâlik RA'dan*.

RE. 222/3 (El-arabü nûru'llahi fi'l-ardı ve fenâühüm zulmetün, feizâ üfniyeti'l-arabi uzlimeti'l-ardu, ve zehebe'n-nûru.)

(El-arabü nûru'llahi fi'l-ardı) “Arap, yeryüzünde Allah'ın nurudur. (Ve fenâühüm zulmetün) Onların fani olması zulmettir. (Feizâ üfniyeti'l-arabi uzlimeti'l-ardu) Araplar fani olunca arzı zulmet kaplar, (ve zehebe'n-nûru) nur gider.”

Arap denilince tabii işte herkesin bildiği gibi Arabistan'da yaşayan kavme Arap deniliyor. Bu Arap kavmi yeryüzünün nuru olarak teşbih ediliyor. Sebebi?

İki cihan serveri Fahr-i Kâinat SAS o milletin, o kavmin içinden gelmiştir. Demek ki onlarda bir meziyet var, o meziyetten dolayı Cenâb-ı Hak o kavimden Peygamberimizi göndermiş. Türkten de yollardı, Acemden de yollardı, Fransızdan da yollardı... Fakat hiçbirisinden yollamadı da Arap'tan gönderdi bunları. Gönderişinin hikmetleri var.

Bir gün gelecek onlar da gidecek, yok olacak. Ortalık kararacak artık. Nur gitti mi, güneş kaybolduğu vakitte ortalık nasıl karanlık oluyor, Arap kavminin yokluğu da yeryüzüne böyle bir zulmettir. Bu kavim eğer bir yokluğa doğru giderse, mahv u perişan olursa, o zaman yeryüzü büsbütün karanlıklar içerisinde kalacaktır. Yani Allah ve Peygamber bilen olmayacak, herkes nefsinin kölesi, esiri olacak.

Mülk Allah'ın tabii, nasıl isterse öyle kullanacak. Elimizde de bir şey yok.

d. Araplar İsmâil AS'ın Soyundandır

İbn-i Asâkir, Mâlik ibn-i Yuhâmir RA'dan rivayet etmiştir. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

الْعَرَبُ كُلُّهَا بَنُو إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا أَرْبَعَ
قَبَائِلُ السَّلَفِ وَالْأَوْزَاعِ وَحَضْرَمَوْتَ وَثَقِيفُ

(كر. عن مالك بن عامر)

RE. 222/4 (El-arabu küllühâ benû ismâile'bni ibrâhime, illâ erbaun kabâilü: Es-selefi, ve'l-evzâi, ve hadramevte, ve sakîfün.)

(El-arabu küllühâ benû ismâile'bni ibrâhime)
“Arapların hepsi İbrâhim oğlu İsmâil AS'ın evladıdır. (İllâ erbaun kabâilü) Ancak şu dört kabile hariç: (Es-selefi, ve'l-evzâi, ve hadramevte, ve sakîfün) Selef, Evzâ', Hadramut ve Sakîf.”

Arap denilen kavmin hepsi İbrahim AS'ın oğlu İsmail AS'dan gelmiştir. Ancak dört kabile müstesna. Onlar: es-Selef, el-Evzâ', Hadramut, Sakîf...

Sakîf ki Tâif'te oturan bir kavimdir. Efendimiz SAS Tâif'e gittiği vakitte meydana gelen Tâif vakası çok acı bir vakadır.

⁵ İbn-i Asâkir, Târih-i Dimâşk, c.XXXVI, s.155; Mâlik ibn-i Yuhâmir RA'dan.

Oraya onları imana davete gittiği zaman, çok fena karşıladılar Efendimiz'i. Söylemek de istemiyor insanın canı, fakat sonra el- hamdü lillah hepsi de müslüman oldular.

e. Emirliğin Sonu Pişmanlıktır

Tayâlisî ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

الْعِرَافَةُ أَوْلَاهَا مَلَامَةٌ وَأَخِرُّهَا نَدَامَةٌ وَالْعَذَابُ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(ط.ق. عن أبي هريرة)

RE. 222/5 (El-ırâfetü; evvelühâ melâmetün, ve âhirühâ nedâmetün, ve'l-azâbü yevme'l-kıyâmeti.)

(El-ırâfetü; evvelühâ melâmetün) “Beyliğin, emirliğin evveli kınanmaktır, (ve âhirühâ nedâmetün) sonu pişmanlıktır. (Ve'l- azâbü yevme'l-kıyâmeti) Kıyamette de azaptır.”

Emirlik, muhtardan tut reisicumhura kadar mevki mevki gider. Başlangıcında melâmet vardır, kınanmak vardır. Sonunda da nedâmet, pişman olmak vardır. Ahirette de ayrıca yaptığı eksikliklerden, kusurlardan dolayı azap vardır.”

⁶ Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.97, no:20013; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.329, no:2526; *İbn-i Hibbân*, *Mecrûhîn*, c.II, s.74; Ebû Hüreyre RA'dan.

f. İyilik Boşa Gitmez

Deylemi, Enes ibn-i Malik RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

الْعُرْفُ يَنْقَطِعُ فِيمَا بَيْنَ النَّاسِ وَلَا يَنْقَطِعُ فِيمَا
بَيْنَ اللَّهِ وَبَيْنَ مَنْ فَعَلَهُ

(الديلمى عن أنس)

RE. 222/6 (El-urfü yenkatiu fîmâ beyne'n-nâsi, ve lâ yenkatiu fîmâ beyne'llâhi ve beyne men fealehû.)

(El-urfü yenkatiu fîmâ beyne'n-nâsi) “İyilik insanlar arasında kesilir, (ve lâ yenkatiu fîmâ beyne'llâhi ve beyne men fealehû) fakat Allah ile onu yapan insan arasında kesilmez.”

Urf, ma'ruf; yapılan iyilikler; yemekler, ihsanlar ikramlar, neler varsa...

Birgün gelecek, bu iyilikler insanların arasından kalkacak. İnsanlar birbirlerine iyilik etmez olacaklar. Yani insanlar iyiliklerin kıymetini, kadrini bilmeyecekler, iyilik yapan insana lazım gelen saygıyı göstermeyecek, “Adam sen de!” diyecek ve onu inkâr edecek. Fakat, kim o iyilikleri yaparsa, insanlar kıymetini bilmiyor diye, Allah o iyiliğin sevabını kesmez.

⁷ Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.III, s.94, no:4267; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.917, no:43581; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.355, no:14474.

Onun için:

“—İyiliği yap denize at, balık bilmezse Hâlık bilir.” derler. Onun için ind-i ilahîyede, iyiliğin sevabı kat’iyyen kesilmez.

Çünkü Allah-u Teâlâ’nın vaadi kerimdir. Onda tahalluf etmez ki dünyada da âhirette de en az bire on ihsan edecek.

g. Hayvanın Yaraladığı Hederdir

Mâlik, Abdü’r-Rezzak, Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî, Müslim, Ebû Dâvud, Tirmizî, İbn-i Mâce ve Neseî, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

الْعَجْمَاءُ جَرَحَهَا جَبَّارٌ وَالْبَيْتُ جَبَّارٌ وَالْمَعْدِنُ
جَبَّارٌ وَفِي الرِّكَازِ الْخُمْسُ

(مالك، عب. حم. خ. م. د. ت. ه. ن. عن أبي هريرة)

⁸ Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VII, s.98, no:6968; Amir ibn-i Rebia RA’dan. Buhârî, *Sahîh*, c.XXI s.224, no:6401; Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.93, no:3226;

Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.42, no:581; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.188, no:3977;

Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.235, no:2449; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VIII, s.128, no:2663; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.239, no:7253; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.23, no:2274; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.III, s.151, no:206; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.351, no:6005; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.155, no:7434; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.156, no:6354; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.X, s.459, no:6072; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.137, no:64; İbnü’l-Ca’d, *Müsned*, c.I, s.174, no:1121; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.392, no:7863; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.304; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IX, s.271, no:27943; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.73, no:2457; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXIII, s.134; Ebû Hüreyre RA’dan.

RE. 222/7 (El-acmâü cerhuhâ cübârun, ve'l-bi'ru cübârun, ve'l-ma'dinü cübârun, ve fî rikâzi'l-humsü.)

(El-acmâü cerhuhâ cübârun) “Hayvanın yaraladığı hederdir, tazmin lazım gelmez. (Ve'l-bi'ru cübârun, ve'l-ma'dinü cübârun) Kuyu ve maden ocağı kazası hederdir. (Ve fî rikâzi'l-humsü) Hazine aramada beşte bir lazım gelir; beytülmal hissesi...”

h. Acve Hurması Şifalıdır

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, İbn-i Mâce ve Neseî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

العَجْوَةُ مِنَ الْجَنَّةِ وَفِيهَا شِفَاءٌ مِنَ السَّمِّ وَالْكَمَاءِ
مِنَ الْمَنِّ وَمَاؤُهَا شِفَاءٌ لِلْعَيْنِ

(حم. ت. ه. ن. عن أبي هريرة، وأبي سعيد، وجابر)

RE. 222/8 (El-acvetü mine'l-cenneti, ve fîhâ şifâün mine's-semmi; ve'l-kem'etü mine'l-menni, ve mâühâ şifâün li'l-ayni.)

⁹ Tirmizî, Sünen, c.VII, s.399, no:1992; İbn-i Mâce, Sünen, c.X, s.260, no:3446; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.II, s.356, no:8653; Dârimî, Sünen, c.II, s.436, no:2840; Neseî, Sünenü'l-Kübrâ, c.IV, s.157, no:6670; Ebû Ya'lâ, Müsned, c.XI, s.292, no:6407; İshak ibn-i Râhaveyh, Müsned, c.I, s.437, no:507; Bezzâr, Müsned, c.II, s.397, no:7949; Tayâlisî, Müsned, c.I, s.315, no:2397; İbn-i Asâkir, Mu'cem, c.I, s.223, no:445; Ukaylî, Duafâ, c.I, s.119; Ebû Hüreyre RA'dan.

(El-acvetü mine'l-cenneti) “Acve hurması Cennettendir, (ve fîhâ şifâün mine's-semmi) onda zehire karşı şifâ vardır. (Ve'l-kem'etü mine'l-menni) Mantar, Benî İsrail'e ikram olunan Men cinsindedir. (Ve mâühâ şifâün li'l-ayni) Suyu da göze şifadır.”

Acve diye Medîne-i Münevvere'deki en iyi hurmaya diyorlar. Bu hurma cennetten gelmedir ve bunda zehire karşı da şifa vardır.

Kur'an âyetleri, zikrullah da öyledir. Zikrullahın kendisinde bir şifa vardır, zehri iptal eder.

Birisinin hizmetçisi, cariye diyorlar ona. Her gün adamcağızın yemeğine zehir katarmış ki, “Ölsün de kurtulayım şunun elinden!” diyerekten. Bakıyor ki adam ölmüyor. demiş ki:

“—Yahu ben senin yemeğine kaç ne zamandan beri zehir katıyorum, sen ölmüyorsun?”

“—Ölmem, çünkü ben Allah-u Teâlâ'nın ismini anarak yiyorum.” demiş.

Biz de anarak yiyoruz, biz anmıyor değiliz. Biz de *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm diyoruz ama azıcık, şöyle bir parçacık yaramaz bir şey varsa onun içerisinde, yuvarlanır gideriz.*

Demek ki İmam-ı Mâlik'in ruhuyla diğer kimselerin ruhları arasında nasıl fark varsa, bizim ağızımızdaki tevhid ile onların ağızındaki tevhid de o kadar farklı. Çünkü;

“—Bir zaman gelecek müslümanlar *Lâ ilâhe illa'llah* diyecekler, Allah diyecekler fakat o şuralarını geçmeyecek, yani gırtlaklarından aşağı inmeyecek.

Bütün söyledikleri çenelerinde, ağızlarında olacak.” buyrulmuş.

“—Nasıl bileceğiz?” demişler. Orasını söylemiyor artık...

Bu acve hurması şifa olduğundan dolayı, bu hurmadan yedi tane yenirse buralardan hem şifa olur hem bereket olurmuş.

Kem’e de bu bizim mantara diyorlar. Hani mantar, yerden biten bir şey var ya, o. Bunun tabii zehirlisi de var, zehirsizi de var. Bu İsrîl oğullarına gökten indirilen Men cinsindenmiş. “O mantarın suyu da gözlere şifadır.” buyurulmuş.

i. Acve Hurması Cennettendir

Ahmed ibn-i Hanbel, İbn-i Mâce, Ebû Ya’lâ, Begavî, Bâverdî, İbn-i Kâni’, Taberânî, Ebû Nuaym, Hâkim ve Ziyâü’l-Makdîsî, Râfi’ ibn-i Amr RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

الْعَجْوَةُ وَالصَّخْرَةُ مِنَ الْجَنَّةِ

(حم. ه. ع. والبيهقي، والباوردي، وابن قانع، طب. حل. ك. ض. عن رافع بن عمرو)

RE. 222/9 (El-acvetü ve’s-sahratu mine’l-cenneti.) “Acve hurması ve Sahra denilen Kuds-ü Şerîf’teki muallak taşı Cennettendir.”

¹⁰ İbn-i Mâce, Sünen, c.X, s.261, no:3447; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.V, s.31, no:20360; Deylemî, Müsnedü’l-Firdevs, c.III, s.83, no:4233; Mizzî, Tehzîbü’l-Kemâl, c.XXII, s.57, no:4380; Ebû Nuaym, Hilyetü’l-Evliyâ, c.IX, s.50; Râfi’ ibn-i Amr RA’dan.

Başka bir rivayet daha var:¹¹

الْعَجْوَةُ وَالصَّخْرَةُ وَالشَّجَرَةُ مِنَ الْجَنَّةِ

(الحاكم عن رافع بن عمرو المزني)

(*El-acvetü, ve's-sahratu, ve's-şeceretü mine'l-cenneti.*) “Acve hurması, Sahra denilen Kuds-ü Şerîf'teki muallak taşı ve (eş- şecere) o ağaç Cennettendir.”

O ağacın hangi ağaç olduğunu bilmiyorum. Bunlar cennetten gelmiş olarak beyan buyrulmuş.

j. Vaad Borçtur

Ziyâü'l-Makdîsî, Tayâlisî, Deylemî ve İbn-i Asâkir, Hz. Ali RAdan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

الْعِدَّةُ دَيْنٌ وَيْلٌ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ أَخْلَفَ وَيْلٌ لِمَنْ وَعَدَ
ثُمَّ أَخْلَفَ وَيْلٌ لِمَنْ وَعَدَ ثُمَّ أَخْلَفَ

(ض. ط. والديلمي، كر. عن علي)

¹¹ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.226, no:7449; Râfi' ibn-i Amr el-Müzenî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.340, no:35309; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.353, no:14466.

¹² Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.VIII, s.201, no:1527; Deylemî, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.III, s.82, no:4228; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LII, s.293; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.347, no:6866; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.353, no:14468.

RE. 222/10 (El-idetü deynün, veylün li-men veade sümme ahlefe, veylün li-men veade sümme ahlefe, veylün li-men veade sümme ahlefe.)

(El-idetü deynün) “Vaad borçtur. (Veylün li-men veade sümme ahlefe) Veyl adama ki, vaad etti de vaadinde durmadı. (Veylün li-men veade sümme ahlefe) Veyl o kimseye ki, vaad etti, sonra hulf etti. (Veylün li-men veade sümme ahlefe) Veyl o kimseye ki vaad etti, sonra hulf etti, vaadine aykırı hareket etti.”

Vaat etmek, “Şu işim olursa şunu şöyle yapacağım, bu işim olursa böyle yapacağım. Yahut şu olursa, sana şöyle bir yardımda bulunacağım.” diye söz vermek.

Bu vaad borçtur. Nasıl ki, “Benim bu adama bu kadar borcum var.” diyerekten bir senet yaparsın. Bu borç nasılsa, bu söz de öyle borçtur. Kâğıda geçmiş geçmemiş mesele değil. Mesele senin onu vaad edişin. Vaad ettin mi, vaad ettiğin şey sana borç oluyor.

Burada veyl tâbiri kullanmış. Veyl acı bir tâbir.

“—Yazık o adama, ki vaad etti, sonra vaadinde durmadı.”

Vaad ediyor, sonra da vaadinde durmuyor. Bunu, üç defa tekrarlıyor bu sözü:

“—Vah, yazık olsun o adama ki, söz veriyor sonra sözünü yapmıyor.”

k. On Mübarek Gün

Ahmed ibn-i Hanbel, Müstedrek, İbn-i Mürdeveyh ve Ziyâü'l- Makdîsî, Câbir ibn-i Abdullah RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

العَشْرُ عَشْرُ الْأَضْحَى وَالْوَتْرُ يَوْمُ عَرَفَةَ وَالشَّفْعُ
يَوْمَ النَّحْرِ

(حم.ك. وابن مردويه، ض. عن جابر)

RE. 222/11 (El-aşru aşru'l-adhà, ve'l-vitru yevmü arafete, ve's-şef'ü yevme'n-nahri.)

(El-aşru aşru'l-adhà) “Fecr Sûresi’ndeki on gün Kurban ayının, yâni Zilhicce ayının ilk on günüdür. (Ve'l-vitru yevmü arafete)

Vitir de Arafe günüdür. (Ve's-şef'ü yevme'n-nahri) Şefi' de boğazlama, kurban kesme günüdür.”

Fecr Sûresi’nde buyruluyor ki:

وَالْفَجْرِ وَلَيَالٍ عَشْرٍ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ

(الفجر: ۱ - ۲)

¹³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.327, no:14551; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.III, s.352, no:3743; Neseî. *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.514, no:11671; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.289. no:11490; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.245, no:7518; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.14, no:2944; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.356, no:14478.

(*Ve'lfecri. Ve leyâlin aşrin. Ve's-şef'i ve'l-
vetri.*) [*Yemin olsun fecre, on geceye, çifte ve
teke...*] (*Fecr, 89/1-3*)

Fecr Sûresi'ndeki on günden bahsediyor ki bu on gün, Zilhicce ayının ilk on günüdür. O günler çok faziletlidir. Onun için Kurban Bayramı'ndan önceki günlerin orucunu kaçırmamak lazım!

Vetr denilen gün *Arafe* günüdür. *Şef'i* denilen gün de Kurban Bayramı günüdür.

Bu Arafe günü tutulan orucun kıymeti için şöyle anlatılır:

O günlerde birisine gelmişler. Yakın bir yer demek ki orası. “–Biz hacca gidiyoruz haydi sen de gel!” demişler.

“–Ben Arafe gününün orucuna niyetlendim, gelemem.” demiş. Çünkü hacca niyet eden insanın, bugünlerdeki orucu mekruhtur. Bayram günü zaten tutulmaz. Arafe günü oruç da hacıya mekruh. Ama bazı tutanlar oluyor, kerahatlidir.

I. Namazda Şeytandan Olan Şeyler

Tirmizî, Begavî ve Taberânî, Adiy'den rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

¹⁴ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.405, no:2672; *Heysemî, Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.243, no:2471; *Şeybânî, el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.31, no:2177; *İbn-i Ebî Şeybe, Musannef*, c.II, s.427, no:8068; *İbn-i Esir, Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.338; *İbn-i Adiy, Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.11; *Mizzî, Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IV, s.386, no:837; *Adiy babasından, o da dedesinden.*

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.497, no:19952; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.357,

الْعَطَاسُ وَالنُّعَاسُ وَالتَّثَاؤُبُ فِي الصَّلَاةِ وَالْحَيْضُ وَالْقَيْءُ وَالرُّعَافُ مِنَ الشَّيْطَانِ

(ت. والبغوى، طب. عن عدى عن أبيه عن جده)

RE. 222/12 (El-utàsü, ve'n-Nüàsü, ve't-tesâübü fi's-salâti, ve'l-haydu, ve'l-kay'ü, ve'r-ruafu mine'seytâni.)

(El-utàsü, ve'n-Nüàsü, ve't-tesâübü fi's-salâti) “Namazda aksırmak, uyuklamak, esnemek; (ve'l-haydu, ve'l-kay'ü, ve'r-ruafu mine'seytâni) hayz, kusmak ve burun kanaması şeytandır.”

Namaz içerisinde aksırmak, uyuklamak ve esnemek insana ârız olursa; veya hayız, kusmak ve burun kanama hali namazda vâki olursa; bunlar şeytanın tasallutundan dolayı olmuştur.

Hastalık başka...

m. Akîkanın Kesilme Zamanı

Taberânî, Beyhakî ve Ziyâü'l-Makdîsî, Abdullah ibn-i Büreyde'den rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

¹⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.136, no:4882; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.303, no:19076; *Deylemî*, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.83, no:4232; Büreyde RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.433, no:45291; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.358,

الْعَقِيْقَةُ تُذْبَحُ لِسَبْعٍ أَوْ لِأَرْبَعٍ عَشْرَةَ أَوْ لِإِحْدَى وَعِشْرِينَ

(طس.ق.ض. عن عبد الله بن بريدة عن ابيه)

RE. 222/13 (El-akîkatü tüzbehu li-seb'in, ev li-erbaa aşerete, ev li-ihdâ ve ısrîne.) “Akika yedi, on dört veya yirmi birinci günde kesilir.”

Allah-u Tealâ bize bir çocuk, bir evlat lütfettiği vakitte bu evlat için şükren lillah kesilen kurbanı akîka denir. Bu 7. günü kesilir, yahut 14. günü kesilir, yahut 21. günü kesilir.

Bu günlerde kesilemezse, hali vakti ne zaman müsait olursa o zaman kesebilir. Efendimiz SAS de kendi akîkasını peygamberliğinden sonra kesmiştir.

Bu birçok kimselerin bilmediği veyahut riayet etmediği bir şeydir ki, çocuğu olmuştur, ona şükren lillah bir kurban kesmemiştir. Ama dünyada kazalara karşı korunmaz, âhirette de çocuk ufakken öldüyse çocuğunun şefaatine nâil olamaz.

Niçin?

Çocuğunun hukukuna riayet etmemiştir. Allah-u Tealâ'nın verdiği bu büyük nimetin, ki evlat büyük bir nimettir. Bu büyük nimetin kadrini bilemediğinden dolayı, küçüklükte de vefat etse çocuğunun şefaatine nâil olamıyor. Çünkü çocuklar da babalar için şefaatchi olacaklardır ama bu kurbanları kesildiği takdirde...

Onun için tekrar bir hadîs-i şerîfle bu açıklanıyor.

n. Erkeğe İki Koyun, Kıza Bir Koyun

الْعَقِيقَةُ حَقٌّ عَنِ الْغُلَامِ شَاتَانِ مَتَكَافِئَتَانِ وَعَنِ
الْجَارِيَةِ شَاةٌ

(حم. عن أسماء بنت يزيد)

RE. 222/14 (El-akîkatü hakkun, an'il-gulâmi şâtâni mütekâfitâni, ve ani'l-câriyeti şâtün.)

(El-akîkatü hakkun) “Akîka haktır, borçtur. (An'il-gulâmi şâtâni mütekâfitâni) Erkek çocuk için, yaş ve güzellikçe denk iki koyun; (ve ani'l-câriyeti şâtün) kız çocuğu için bir koyun.”

Bu İmam Malik'in ve Şâfii Hazretleri'nin mezhebi üzerinedir. Hazret-i Hasan RA'dan bir yerde ruhsat olarak bildirilmiştir;

pederin hali vakti pek müsait olmazsa bir kurban kesmek suretiyle de iktifa olunabilir. Fakat evlatlar dünyaya geldiği vakitte, bunu muhakkak ihmal etmemek lazım. Yapamadıysa, imkânları müsait olduğu her zaman yapmak mümkündür.

o. Alimler Yeryüzünün Kandilleridir

İbn-i Adiy ve Ebû Nuaym, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶

¹⁶ Râfiî, *Ahbâr-ı Kazvin*, c.I, s.210; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.235, no:28677; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.742, no:1751, *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.367, no:14508.

الْعُلَمَاءُ مَصَابِيحُ الْأَرْضِ وَخُلَفَاءُ الْأَنْبِيَاءِ وَوَرَثَتِي وَوَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ

(عد. وأبو نعيم عن علي)

RE. 222/15 (El-ulemâu mesâbihu'l-ardı, ve hulefâü'l-enbiyâi, ve veresetî, ve veresetü'l-enbiyâ'.)

(El-ulemâu mesâbihu'l-ardı) “Alimler yeryüzünün kandilleri, (ve hulefâü'l-enbiyâi) ve peygamberlerin halifeleri. (Ve veresetî, ve veresetü'l-enbiyâ') Benim ve diğer peygamberlerin vârisleridir.”

Alimler, yeryüzünün nur kaynaklarıdır, kandilleridir, ışık kaynaklarıdır, lambalarıdır. Yeryüzüne aydınlık veren Ay, Güneş, yıldızlar var ya, onların yerdeki misalleri alimlerdir. Gökteki Ay olmasa olur, gökteki Güneş olmasa da olur. Mesela Güneş görmeyen bir yerler var, Ayı da görmeyen yerler var. Oluyor, fakat ulemâsız olmaz.

Alimler peygamberlerin de halifeleridir.

Enbiyâlar tabii bitti. Bizim Peygamberimiz gideli 1390 sene oluyor şimdi. Eğer ulemâ denilen kimseler olmasaydı, bugün o dinden bir şey kalmazdı. Hiçbir şey kalmazdı.

O zaman ilmi herkes ağızdan ağıza alıyormuş, ezberliyormuş, ötekilerine anlatıyorlarmış. Fakat bu bir devre kadar devam etti. Bu tehlikeyi gördükleri için hemen ilmi kitaplara geçirmeye mecbur oldular. Kur'ân'ı ve hadisleri kitaplara yazdılar.

Hatta bazıları da itiraz ettiler dediler ki:

“—Biz nasıl ezberlediysek, gelen nesil de öyle ezberlesin, yazmaya lüzum yok.” dediler.

Halbuki o büyük tehlike doğururdu, çünkü gelen her nesil onu ezberleyemezdi. Ezberlerken de ilaveler yapar, çıkarmalar yaparlar, sonra hiçbir şeye benzemez, alt üst olurdu. Bugün bize dinden hiçbir eser kalmazdı.

Onun için alimler peygamberlerin halifeleridir. Allah’ın halifesi olduğu gibi peygamberlerin de halifesi ulemâdır.

SAS Efendimiz yine buyuruyor:

“—Benim de vârislerim, bütün peygamberlerin de vârisleri yine alimlerdir.”

Şimdi bir şey söyleyeceğim ama darılmayacaksınız:

Bekir Hâki Hocaefendi’yi tanırıyorsunuz. Yaş itibariyle benden çok büyüktür, ilim itibariyle de benden çok büyüktür. Memlekette çok zaman müftülük yapmış büyük bir zâttır. Bilgisiyle, her şeyiyle faziletli...

Dün fakirhaneye gelmişti de, ben gittiğim zamanda da onu yapar, ayaklarıma kapanmaya çalışıyor. Ayaklarıma kapanmaya çalışıyor o zât... Ben teeddüp ederim tabii, o imkân verilmez ama ondaki hâl... Bugün bir bayram gelir de, insanlar beş vakit arkasında namaz kıldığı hocanın elini öpmeye tenezzül etmez.

Bunu da şimdi sırası geliyor da söylüyoruz. Kendimiz tabii peygamberin varisi bir evliyâ,

alim değiliz ama, bugün için hiç olmazsa böyle *Allahu ekber demesini becerebiliyoruz işte... El-hamdü lillah*. Bunun da kadrini bilemediğimiz bir gün olacak, bu da gidecek elden. Çünkü hep gidenin yerine gelen yok...

Allah affetsin cümlemizin kusurunu...

p. Alimlerin Bozulması

Bu alimlerden bazılarını anlatan bir hadis-i şerif daha var. Onu da okuyarak sohbetimi tamamlamak istiyorum, sevgili kardeşlerim! Bu hadis-i şerif de biraz uzunca... Yine alimlerle ilgili. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:¹⁷

الْعُلَمَاءُ أَمْنَاءُ الرُّسُلِ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ وَاعْتَزَلُوهُمْ
وَلَفْظُ الدَّيْلَمِيِّ وَاجْتَنِبُوهُمْ مَا لَمْ يُخَالِطُوا
السُّلْطَانَ وَيَدْخُلُوا الدُّنْيَا فَإِذَا خَالَطُوا السُّلْطَانَ
وَدَاخَلُوا الدُّنْيَا فَقَدْ خَانُوا الرُّسُلَ فَاحْذَرُوهُمْ

(الحسن بن سفيان، عق. ك. في تاريخه، و القاضى أبو الحسن بن أحمد الأسد فى الأماليه، وأبو
(نعيم، والديلمي، والرافعى عن أنس

¹⁷ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.75, no:4210; *Ibn-i Ebî Hâtim, İlel*, c.II, s.137, no:1906; *Ebû Nuaym el-İsfahânî, Fazîletü'l-Âdilîn*, c.1, s.185, no:57; *Enes ibn-i Mâlik RA'dan*.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.327, no:28952, 29083; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.84, no:1748; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIV, s.366, no:14504.

RE. 222/16 (El-ulemâü ümenâü'r-rusüli alâ ibâdi'llâh, va'tezilûhüm –ve bi-lâfzı'd-deylemî: ve'ctenibûhüm– mâ lem yuhàlitu's-sultàn, ve yudàhilü'd-dünyâ. Feîzà hàletu's-sultâne ve dehalü'd-dünyâ, fekad hânu'r-rusüle; fa'hzerûhüm.)

(El-ulemâü ümenâü'r-rusüli alâ ibâdi'llâh)
“Alimler, Allah'ın kulları üzerinde peygamberlerin eminleridir. *(Va'tezilûhüm)* Siz onlardan çekinin, onların ayıplarıyla uğraşmayın! *(Ve bi-lâfzı'd-deylemî: Ve'ctenibûhüm)* Onlara taarruz etmeyin, onlardan sakının! *(Mâ lem yuhàlitu's-sultàn, ve yudàhilü'd-dünyâ)* Onlar hükümet erkanı ile ihtilat etmedikçe ve dünyaya karışmadıkça...” *(Feîzà hàletu's-sultâne ve dehalü'd-dünyâ)* “Sultanla ihtilat eder ve dünyaya karışırlarsa, *(fekad hânu'r-rusüle)* o vakit Peygamberlere hiyanet etmiş sayılırlar; *(fa'hzerûhüm)* o zaman onlardan sakının!”

Alimler, peygamberlere vâris olan emin kimselerdir. Peygamberlerin emin kıldıkları adamlardır. Allah'ın kullarından en emin olan kimseler alimlerdir. Onların kusurlarından korkun ve onların kusurlarıyla onları ayıplamayın! Çünkü, Allah'tan başka kusursuz kimse bulunmaz. Beşer muhakkak kusurlu olacak, eksikli olacak. Çünkü beşer, insan nisyandan mürekkep.

Onlar sultana, sultanlara, hükümdarlara, onların içerisine karışmadıkça emindirler. Fakat ne zaman ki onlar dünyaya karışırlar;

hükümdarlara karışırlar, onlarla elbirliği yaparlar. Dünya işlerine dahil olurlar. O zaman peygamberlere hıyanet etmiş olurlar.

Ulemânın böyle dünya işlerine ve hükümet işlerine burun sokmaları katiyen câiz değildir. Ama biz diyoruz ki, işte filan müftü efendiyi, filan vaiz efendiyi de mebus seçtik. İyidir deriz, o da iftihar eder biz de iftihar ederiz. Bu kadar meb'usumuz da vardır deriz.

Bak ne diyor: O zaman peygamberlere hıyanet etmiş olurlar.

Onlardan sakının o zaman!"

r. Alimler Peygamberlerin Varisleridir

Ebû Nuaym, Deylemî ve İbnü'n-Neccar, Berâ ibn-i Âzib RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸

الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ يُحِبُّهُمْ أَهْلُ السَّمَاءِ
وَتَسْتَغْفِرُ لَهُمُ الْحِيتَانُ فِي الْبَحْرِ إِذَا مَاتُوا إِلَى
يَوْمِ الْقِيَامَةِ

(أبو نعيم، و الديلمى، وابن النجار عن البراء)

RE. 222/17 (El-ulemâü veresetü'l-enbiyâ', yuhibbühüm ehlü's- semâ', ve testağfiru lehümü'l-hîtanü fi'l-bahri izâ mâtû ilâ yevmi'l-kıyâmeh.)

¹⁸ Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.III, s.75, no:4209; Berâ ibn-i Âzib RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.236, no:28679.

(*El-ulemâü veresetü'l-enbiyâ'*) “Alimler peygamberlerin varisleridir. (*Yuhubbühüm ehlü's-semâ'*) Gök ehli onları sever. (*Ve testağfiru lehümü'l-hîtanü fi'l-bahri izâ mâtû ilâ yevmi'l-kıyâme*) Öldüklerinde denizdeki balıklar bile kıyamete kadar onlara istiğfar ederler.”

Alimler peygamberlerin vârisleridirler. Gökteki mahlûklar da onları sever. Sen sevmezsen sevme!

Gökteki, semadaki kimler varsa; meleklerinden tut da ne kadar mahluku varsa, onlar için dua ettikleri gibi, sevdikleri gibi, denizin içindeki balıklar da onlara dua ederler.

Herkes ölecek ya, öldükleri vakitte, bunlar kıyamete kadar bu surette Cenâb-ı Hakk'ın lütfuna mazhar olurlar. Göktekiler de yerdekiler de onlara duacıdırlar ve istiğfar ederler.

s. Alimler Emin Kimselerdir

Kudâî ve İbn-i Asâkir, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹

الْعُلَمَاءُ أَمَنَاءُ اللَّهِ عَلَى خَلْقِهِ

(القضاعي، كر. عن أنس)

¹⁹ Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.100, no:115; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XIV, s.267, no:1573; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.235, no:28675; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.65, no:1749;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.366, no:14505.

RE. 222/18 (El-ulemâü ümenâu'llâhi alâ halkihî) “Alimler, yarattığı halklar, mahlûkat üzerine Allah’ın emin kullarıdır, güvenilir kullarıdır, emanet edilmiş kullarıdır. Kendilerini halk emanet edilmiş kullardır.”

Alimler, Allah’ın halkı üzerinde eminleridir. Şeriatı tahrifçilerin tahrifinden onlar muhafaza ederler. Her zamanda birçok şeyler gelir ki, ne diyorlar onların adına, değıştirelim diyerekten. “Beş vakit çok gelir, üç vakit yapalım!” derler. “Ramazan’ı işte şöyle yapalım!” derler. Birçok böyle yeni yeni icatlar çıkarmaya çalışırlar. Eğer alimler olmazsa bunların hepsi oluverir. Binâen aleyh dinden de bir şey kalmaz ortada...

Hep bu ulemâ sayesinde, bu ahkâm-ı ilahîyeye doğru sevk edilmek...

t. Alimler Önderlerdir

İbnü'n-Neccâr, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰

الْعُلَمَاءُ قَادَةٌ وَالْمُتَّقُونَ سَادَةٌ وَمَجَالَسَتُهُمْ زِيَادَةٌ

(ابن النجار عن أنس)

²⁰ İbn-i Ebi'd-Dünyâ, el-Leyâlî ve'l-Eyyâm, c.I, s.16, no:6; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.236, no:28678; Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.737, no:1746; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.367, no:14507.

RE. 222/19 (El-ulemâü kâdetün, ve'l-müttakù-
ne sâdetün, ve mecâlisühüm ziyâdetün.)

(El-ulemâü kâdetün) “Alimler kâidlerdir. Yâni
insanları Allah’a doğru sevk eden, yöneten kı-
lavuzlardır, komutanlardır. (Ve'l-müttakù-
ne sâdetün) Müttakiler efendilerdir İttikâ sahibi
olan insanlar, ilim sahibi olmasalar dahi üm-
metimin eşraflarıdır. (Ve mecâlisühüm ziyâ-
detün) Bunların meclisinde bulunmak, gerek
bu müttakîlerle, gerek bu alimlerle oturmak
dinin kuvvetini ziyade eder. Ruhta kuvvet ihsan
eder.”

u. Alimler Üç Çeşittir

Deylemî, Enes RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²¹

الْعُلَمَاءُ ثَلَاثَةٌ رَجُلٌ عَاشَ بِهِنَّ النَّاسُ وَعَاشَ بِعِلْمِهِ
وَرَجُلٌ عَاشَ بِهِنَّ النَّاسُ وَأَهْلَكَ نَفْسَهُ وَرَجُلٌ عَاشَ
بِعِلْمِهِ وَلَمْ يَعِشْ بِهِنَّ غَيْرُهُ

(الدیلمی عن أنس)

²¹ Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, c.III, s.76, no:4212; Enes ibn-i
Mâlik RA'dan.

Dârimî, Sünen, c.I, s.114, no:361; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef,
c.VII, s.242, no:35698; Ebû Nuaym, Hilyetü'l-Evliyâ, c.V, s.121;
İbn-i Asâkir, Târih-i Dimâşk, c.XXVII, s.226; Ebû Müslim el-
Havlânî Rh.A'ten.

Abdü'r-Rezzak, Musannef, c.I, s.254, no:20472; İbn-i Asâkir,
Târih-i Dimâşk, c.XXVIII, s.306; Ebû Kılâbe Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.181, no:28941; Câmiü'l-Ehâdis, c.XIV,
s.367, no:14506.

RE. 222/20 (El-ulemâü selâsetün: Racülün àşe bihi'n-nâsü ve àşe bi-amelihî, ve racülün àşe bihi'n-nâsü ve ehleke nefsehû, ve racülün àşe bi-ilmihî ve lem yaiş bihî gayruhû.)

(El-ulemâü selâsetün) “Alimler üç kısımdır: (Racülün àşe bihi'n-nâsü ve àşe bi-amelihî) Kendi ilmi sebebiyle halk ta hayat bulur, kendi de hayat bulur. (Ve racülün àşe bihi'n-nâsü ve ehleke nefsehû) Halkı berhudar eder, kendini mahveder. (Ve racülün àşe bi-ilmihî ve lem yaiş bihî gayruhû) İlmi ile kendini kurtarır, halka ise faydası olmaz.”

Üç ayırmış Peygamber Efendimiz alimleri... Alimler üçtür diyor ve sıralıyor:

(Racülün àşe bihi'n-nâsü ve àşe bi-amelihî) “İnsanlar onun sayesinde yaşamışlardır. O da işlediği hayrat, hasenat ve amel-i sâlihler dolayısıyla yaşamıştır!”

Ama buradaki yaşamak, hoş yaşamak, ne hoş yaşamak, ne güzel hallere erişmek mânâsına... Yani kendisi ilmi ile amel, başkalarına da ilmini öğreten; başkasına da faydalı olan, kendisine de faydalı olan alim. Bir cins alim bu. Hem kendisi ilmini hayatında uyguluyor, Allah'ın sevgili kulu oluyor. Hem de Allah'ın başka kullarına İslâm'ı öğretiyor, edebi, ahlâkı öğretiyor. Başkalarına da faydalı oluyor. İnsanlar da ondan istifade ediyorlar, mânevî hayatları canlanıyor.

Biliyorsunuz, insan yaşasa bile, mânevî hayatı kötü oldu mu, tam olmadı mı, eksik oldu mu, olumsuz oldu mu; kalbi ölmüş diyoruz.

Hatta, buyruluyor ki:²²

النَّاسُ نِيَامٌ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَحُوا

(En-nâsü niyâmün) “İnsanlar uykudadırlar, uyumaktadırlar.

(Feizâ mâtû, intebehû) Ne zaman ki ölürler, o zaman uyanırlar.”

Demek ki, zahirde geziyor gibi görünmek bir şey değil; kalbi ölmüşse insan, canlı sayılmıyor. Ama alim, hakîkî alimse; capcanlıdır, dipdiridir, mânevî hayatla dipdiridir ve başkalarını dipdiri yapıyor, canlandırıyor. Birinci alim bu. En üstünü de budur. Hem kendisi ilminden istifade ediyor, hem de başkalarını istifade ettiriyor. Topluma faydalı, olumlu, tesirli bir alim.

(Ve racülün âşe bihi'n-nâsü, ve ehleke nefsehû) “İlmi var bu ikinci tip alimin, ilmi var; insanlar bu ilimden istifade ediyorlar, göz yaşlarıyla onu dinliyorlar; ‘Tamam, Allah’ın emrini tutalım, rızasını kazanalım!’ diyorlar. Doğru yollara giriyorlar ve onlar mânevî hayatı kazanıyorlar. İslâmî bakımdan güzel yaşamlara eriyorlar, iyi insan oluyorlar.

Ama; (ve ehleke nefsehû) “Alim ilmini uygulamıyor, kendisini helâk ediyor.” Evet, alim ilmini kendi üzerinde uygulamaz, söyle- diklerini tutmazsa, “Halka verir talkını, kendi yutar salkımı!” dedikleri gibi halk tekerlemesinde; söylediklerinin aksini yaparsa, o zaman kendini helâk etmiş olur.

²² Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.312, no:2795; Hz. Ali RA'ın bir sözüdür.

Yâni bilgi doğrudan doğruya insanı kurtarmıyor, puan kazandırmıyor. Bilgiyi uygulamak insana derece kazandırıyor. Uygulamazsa sorumlu oluyor:

“–Başkasına söyledin de, niye kendin tutmadın?” diye sorumlu oluyor.

Bir cins alim de böyledir. Başkasına güzel şeyler söylüyor ama, kendisi yapmıyor. Başkalarını canlandırıyor, başkalarına faydalı oluyor ama, kendisini mahvediyor.

(Ve racülün àşe bi-ilmihî, ve lem yaîş bihî gayruhû) Üçüncü tip alim de, “İlmiyle kendisi istifade ediyor, yaşıyor.” Tamam, iyi bir insan, kendi halinde, sessiz sedasız, etliye sütlüye, kimseye karışmaz... Evinden camiye gider, veya işine gider gelir, helâlinden para kazanır... Ama başkasına faydası olmuyor.

Bu da bir bakıma olumsuz bir kişi, çünkü başkalarına tesiri, faydası olmuyor. O bakımdan eksik, yarım bir kimse ama, hiç olmazsa kendisi kurtarıyor.

v. İlim Mü'minin Kaybettiğidir

Askerî, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³

الْعِلْمُ ضَالَةٌ الْمُؤْمِنِ حَيْثُ وَجَدَهُ أَخَذَهُ

(العسكري في الأمثال عن أنس وسنده ضعيف)

²³ Sehâvî, Makâsîdü'l-Hasene, c.I, s.310, no:415. Câmiü'l-Ehâdîs, c.XIV, s.363, no:14497.

RE. 223/1 (El-ilmü dâlletü'l-mü'mini, haysü vecedehû ehazehû.)

(El-ilmü dâlletü'l-mü'mini) “İlim, müminin kaybettiği bir şeydir. (haysü vecedehû ehazehû) Nerede bulursa alır.”

Burada uzun boylu izahat vermiş. Bu ilimden murad her ilimse de asıl maksat ilm-i şer'îdir. İlm-i şer'înin çok kısımları var; tefsir, hadis, fıkıh kısımları da bunun içerisine dahildir. Hatta nahiv ilmi de dahildir. Çünkü, nahiv ilmini bilmedikçe ne tefsiri anlayabilirsin, ne de hadisi anlayabilirsin!

y. İlim İki Çeşittir

Ebû Nuaym, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴

الْعِلْمُ عِلْمَانِ فَعِلْمٌ ثَابِتٌ فِي الْقَلْبِ فَذَاكَ الْعِلْمُ
النَّافِعُ وَعِلْمٌ فِي اللِّسَانِ فَذَاكَ حُجَّةٌ اللَّهُ عَلَى

عِبَادِهِ

(أبو نعيم عن أنس)

RE. 223/2 (El-ilmü ilmâni: Feilmün sâbitün fi'l-kalbi, fezâke'l-ilmü'n-nâfiu, ve ilmün fi'l-lisâni, fezâke hüccetu'llâhi alâ ibâdihî.)

²⁴ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.294, no:1825; Fudayl ibn-i İyad Rh.A'ten. *Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.68, no:4194; Hz. Aişe RA'dan. *İbn-i Ebî Şeybe, Musannef*, c.XIII, s.235, no:35502; *Hasan-ı Basrî Rh.A'ten*.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.182, no:28946: *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.364, no:14499.

(El-ilmü ilmâni) “İlim ikidir:

1. (Feilmün sâbitün fi’l-kalbi, fezâke’l-ilmü’n-nâfiu) “Kalpte yerleşmiş, sabit olan ilim ki, faydalı olan da budur.”

2. (Ve ilmün fi’l-lisâni, fezâke hüccetu’llâhi alâ ibâdihî) “İlim dilde olursa, bu, kıyamette Allah’ın kulu aleyhine bir hücceti olur.”

Onun için İbrahim Hakkı Hazretleri diyor ki:

“—Çok ilimler var ki, bunların hepsi Azrail AS’ın ilk tokatıyla yok olur. Hiçbir şey kalmaz sende... Şok yemiş insanın nasıl aklında bir şey kalmıyorsa, Azrail AS’ı daha görürken bütün bilgileri gider. Ancak o kalbe yerleşmiş, menfaat veren ilim varsa ne mutlu sana! O seninle gider âhirete... Öteki öğrendiğin, öğreteceğin, bildiğin, bildireceğin her şey solda sıfırdır.”

Bir de dilde olan bilgiler var ki, bu da Allahu Teâlâ’nın kulları üzerinde bir hüccetidir.”

Onun için ilm-i nâfî, kalbe yerleşen ilim hangi ilimdir? İlm-i bâtındır. O içten, gönülden çıkar. Öteki de ilm-i zâhirdir, dilden çıkar. Gönülden çıkan ilim ebedî bir ilim, faydalı bir ilimdir.

Onun için, sen Allah derken dilinle çok de ki, o içine işlesin, için de Allah desin. O içine yerleşti miydi, senin dilin ne kadar durursa dursun, o içeriden söyler durur ve seni söylemeye de mecbur eder, “Durma söyle!” der. O ilm-i nâfîdir.

İlmü’l-lisân, şu kulaklar var ya, onlardan aşağı geçmez ileriye...

Allah kusurlarımızı affetsin... Tevfikât-ı Samedâniyyesine mazhar eylesin...

z. Soru Sormanın Önemi

Ebû Nuaym, Râfiî ve Askerî, Hz. Ali RAdan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵

الْعِلْمُ خَزَائِنٌ وَمِفْتَاحُهَا السُّؤَالُ فَسَلُّوا يَرْحَمَكُمُ
اللَّهُ فَإِنَّهُ يُؤَجِّرُ فِيهِ أَرْبَعَةَ السَّائِلِ وَالْمُعَلِّمِ
وَالْمُسْتَمِعِ وَالْمُحِبِّ لَهُمْ

(حل. و الرافي، والعسكري عن علي)

RE. 223/3 (El-ilmü hazâinün, ve miftâhühe's-süälü; feselû yerhamkü'mü'llâhu; feinnehû yü'ceru fîhi erbaaten: Es-sâilü, ve'l- muallimü, ve'l-müstemiü, ve'l-muhibbü lehüm.)

(El-ilmü hazâinün, ve miftâhühe's-süälü) "İlim hazinedir, anahtarı da sualdir. (Feselû yerhamkü'mü'llâhu) Soru sorun ki, Allah size merhamet etsin. (Feinnehû yü'ceru fîhi erbaaten) Böylece dört sınıf me'cur olur: (Es-sâilü, ve'l- muallimü, ve'l- müstemiü, ve'l-muhibbü lehüm) Soran, öğreten, dinleyen ve bunlara karşı muhabbet taşıyan."

İlim bir hazinedir. Nasıl bir hazine? Bitmez bir hazine... Dünyadaki padişahların hazineleri tükenir ama bu ilim tükenmez.

Bu ilimin anahtarı soru sormaktır. Okuyacaksın öğreneceksin, okurken de öğrenirken de sorarak öğreneceksin:

"—Bunu anlayamadım hocam, nedir bu?" diyeceksin, o da anlatacak sana.

Allah-u Teâlâ da buyuruyor ki:

فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

(النحل: ٤٣)

²⁵ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.192; Hz. Ali RAdan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.133, no:28662; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.361, no:14493.

(Fe's'elû ehle'z-zikri in küntüm lâ ta'lemûne)
“Eğer bilmiyorsanız, ehl-i zikirde sorun!” (Nahl, 16/43) Ehl-i zikir kim? Alimler...

Burada bakın ehl-i zikri ulemâ ile tefsir etmişler:
“Lâ ilâhe illa'llah diye zikir yapanlara değil, alimlere sorun!”

Bundan dört kişi faydalanır:

1. Soran öğreniyor, öğrendiğinden dolayı sevap kazanıyor.
2. Öğreten, o da öğrettiğinden dolayı sevap kazanıyor.
3. Dinleyenler de istifade ediyorlar, sevap kazanıyorlar.
4. Onları sevenler; ilmi, alimleri ve ilim öğrenenleri sevenler de sevap kazanıyor.

Yani bir soruda dört kişinin yahut dört cemaatin faydası oluyor.

Bu daha uzun gidecek, gerisini de inşaallah gelecek dersimize bırakalım!

Allah hepimizin kusurunu affetsin, günahlarını affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Allah-u Teâlâ'nın istediği gibi sevgili bir kul, Peygamber SAS'in istediği gibi sevgili bir ümmet olabilmek şeref ü devletine hepimizi Cenâb-ı Hak ulaştırır...

Li'llâhi'l-fâtihah!

Mehmet Zahid Kotku

05. 12. 1971 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU / Hadis Dersleri'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü